

ПОШИВАЛОВА

Олена Володимирівна
elenaposhivalova1956@gmail.com

УДК [620.92:338.45] (447)

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ
БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ В
УМОВАХ ЗАКОНОДАВЧИХ ЗМІН

НОВИЦЬКА

Наталія Сергіївна
natka.play.girl@mail.ruканд. фіз.-мат. наук, доцент,
Дніпровський національний
університет імені Олеся ГончараORGANIZATION OF COSTS
ACCOUNTING OF STATE-FUNDED
INSTITUTIONS IN THE CONDITIONS
OF LEGISLATIVE CHANGESмагістрант, Дніпровський
національний університет
імені Олеся Гончара

У статті досліджено теоретико-методичні аспекти та практичні рекомендації щодо організації обліку витрат у бюджетній установі. Розкрито сутність категорії «витрати» бюджетної установи відповідно до нормативної бази. Запропоновано напрями удосконалення організації обліку витрат для бюджетних установ.

В статье исследованы теоретико-методические аспекты и практические рекомендации по организации учета расходов в бюджетном учреждении. Раскрыта сущность категории «расходы» бюджетного учреждения в соответствии с нормативной базой. Предложено направления совершенствования организации учета расходов для бюджетных учреждений.

The article explores theoretical and methodological provisions and practical recommendations about organization of accounting of costs in the public institution. The essence of the category of 'costs' of a public institution is revealed in accordance with the regulatory framework. The ways to improve the organization of accounting of costs for public institutions are proposed.

Ключові слова: витрати, видатки, бюджетна установа

Ключевые слова: расходы, затраты, государственное учреждение

Keywords: costs, expenditures, public institution

ВСТУП

Відповідно до Стратегії модернізації бухгалтерського обліку в державному секторі [6] у 2017 році були запроваджені Національні Положення (стандарт) бухгалтерського обліку бюджетного обліку, Новий план рахунків бухгалтерського обліку для бюджетних установ. Проте залишається актуальною проблема розкриття особливостей дефініцій «витрат» та «видатків». Дослідженням проблем трансформації видатків у бюджетному обліку займаються такі вітчизняні науковці, як: О.В. Артюх, П.Й. Атамас, Р.Т. Джога, С.С. Котова, О.О. Лондаренко, С.В. Свірко, Н.М. Хоружак та інші.

МЕТА РОБОТИ полягає у дослідженні особливостей теоретико-методичних аспекти витрат бюджетної установи.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet. При проведенні дослідження використано методи структурно-логічного аналізу, порівняння та узагальнення.

РЕЗУЛЬТАТИ

В науковій думці приділяється велика увага розмежуванню і правильному трактуванню термінів «видатки» і «витрати» у бюджетних установах. При організації обліку витрат установи державного сектору повинні керуватись Національним положенням (стан-

дартом) бухгалтерського обліку в державному секторі №135 «Витрати» [3] – застарілим можна вважати вживання іншої дефініції об'єкта дослідження, а саме «видатки». Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі № 135 «Витрати» не містить визначення такого терміну як витрати. Проте у Глосарії термінів Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку для державного сектору №1 «Подання фінансових звітів» вказано, що під витратами слід розуміти зменшення економічних вигід або потенціалу корисності у вигляді вибуття чи споживання активів, виникнення зобов'язань, які зменшують чисті активи або власний капітал, за винятком зменшення, який пов'язаний з виплатами власникам [2]. Якщо порівняти таке визначення з трактуванням витрат Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі №101 «Подання фінансової звітності» [4], то можна побачити, що не визнаються витратами зменшення потенціалу корисності активів, передбачених Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку для державного сектору №1 «Подання фінансових звітів».

Таке розмежування цих термінів виявляється в тому, що «витрати» характеризують вартісні параметри ресурсів, які вкладені з метою створення нового продукту (робіт, послуг), а «видатки» виявляє джерело покривання – державний чи місцеві бюджети. Тому перше поняття більш доречно буде позиціонуватися зі здійсненням діяльності з надання послуг бюджетних установ, а видатки – з вико-

ристанням бюджетних коштів. Це підтверджується наданням визначень термінів «видатки» і «витрати» в Бюджетному кодексі [1], де під першим поняттям визнаються кошти, які спрямовуються на здійснення програм та заходів, які передбачені відповідним бюджетом, окрім коштів для погашення основної суми боргу та повернення надміру сплачених до бюджету сум. Під витратами розуміються видатки бюджету, надання кредитів з бюджету, погашення боргу та розміщення бюджетних коштів на депозитах, придбання цінних паперів. Це свідчить про термінологічну плутанину, що в свою чергу ускладнює роботу установ, які фінансуються за рахунок бюджетних коштів.

Так, міжнародна практика передбачає визнання витрат в тому періоді, в якому вони були здійснені, і альтернативний підхід – капіталізовані суми витрат. Національне положення визнає витрати, якщо їх можна достовірно оцінити, чи витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені. Сьогодні, у класифікації витрат бюджетних установ, визначають витрати за обмінними операціями та витрати, які не можуть бути визначені.

Таким чином, щоб уникнути виявлених розбіжностей у міжнародних стандартів та національних нормативно-правових актів, необхідно більш глибокого дослідження вітчизняної діяльності бюджетної установи для єдності порядку визнання витрат та в цілому дотриманості принципів і умов національних положень в державному секторі для гармонізації обліку витрат, які визначені у міжнародних стандартах.

У Плані рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі така розбіжність національних класифікаційних ознак щодо групування витрат для складання фінансової й бюджетної звітності усувається на рівні субрахунків синтетичного обліку. Синтетичні рахунки класифікуються відповідно до НП(С)БО ДС 135 «Витрати», а їх залишки є основою для складання фінансової звітності. Проте внаслідок запровадження змін у методологічній основі обліку в державному секторі, виникла ситуація, коли види витрат у Плані рахунків обліковуються на інших рахунках, що не відносяться до 8 класу «Витрати». Так, витрати майбутніх періодів у 2017 році відносяться до фінансових активів та обліковуються на рахунку 29 «Витрати майбутніх періодів». Разом з цим виключені з плану видатки із загального та спе-

ціального фонду. Такі суттєві зміни в бухгалтерському обліку для державного сектору унеможливають порівняння та співставлення показників форм фінансової та бюджетної звітності. Таким чином, на наш погляд, необхідно витрати майбутніх періодів долучити до класу витрат для виправлення проблеми розбіжностей показників звітності бюджетних установ. Також пропонуємо сформувані у Плану рахунків бухгалтерського обліку витрат аналітичні рахунки: «0» п'ятого знаку субрахунку – операції із загального фонду; цифра «1» п'ятого знаку субрахунку – операції спеціального фонду.

ВИСНОВКИ

В умовах змін нормативно-правового забезпечення для державного сектору подальші дослідження, на наш погляд, слід проводити у напрямках ґрунтовного аналізу та оцінки існуючих нормативно-правових актів з метою ефективної організації обліку в бюджетних установах. Аналіз структури національного і міжнародного стандартів виявило невідповідність у визначенні терміну «витрати» та класифікаційні ознаки витрат у вітчизняній практиці.

Список використаних джерел

1. Бюджетний кодекс України: Указ Президента України від 08.07.2010 р. № 2456–VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
2. Глосарій термінів, наведених у Міжнародних стандартах бухгалтерського обліку для державного сектору [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minfin.kmu.gov.ua/document/81067/C.pdf>
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі № 135 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 18.05.2012 р. № 568 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0903-12>
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі № 101 «Подання фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 20.01.2010 р. № 1541 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0095-11>
5. Постанова КМУ «Про затвердження Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007-2015 роки» №34 від 16.01.2007 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/34-2007-%D0%BF>